

มาตรการทางกฎหมายในการจัดให้มีการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมง

อัจฉรา พรหมนัส¹

รองศาสตราจารย์ปิยะนุช โปตะวณิช²

บทคัดย่อ

การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มบทนิยามประเภทของลูกหนี้ให้ครอบคลุมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้โอกาสลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่จดทะเบียนกับหน่วยงานอื่นของรัฐ ขอเข้ารับการฟื้นฟูกิจการได้เช่นเดียวกับบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน และประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว เพื่อให้ลูกหนี้ซึ่งไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้มีโอกาสได้รับการฟื้นฟูกิจการและไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลาย หากมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้

จากการศึกษาพบว่าอาชีพประมงไม่จัดอยู่ในประเภทธุรกิจที่ตามความหมายของวิสาหกิจที่ต้องเป็นกิจการประเภทการผลิต การบริการ การค้าส่ง และการค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะร้องขอฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ จึงทำให้ลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงเชิงพาณิชย์ที่ประสบปัญหาทางการเงินชั่วคราว ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย และไม่มีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการของตนเองได้ ดังเช่นกระบวนการในต่างประเทศ ซึ่งอาชีพประมงถือว่ามี ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยเป็นแหล่งที่มาของรายได้ การจ้างแรงงาน และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของประเภทธุรกิจที่จัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 โดยเพิ่มอาชีพประมงให้รวมอยู่ในความหมายดังกล่าวด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มอาชีพประมงได้ร้องขอฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงไว้เป็นบทเฉพาะจากการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 ดังเช่นตามแนวทางของสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติบทของประมวลกฎหมายล้มละลายในการฟื้นฟูกิจการของ

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิชานิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ครอบครัวชาวประมงที่มีรายได้ประจำปีตามปกติไว้ในประมวลกฎหมายล้มละลาย อีกทั้งให้มีการกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของลูกหนี้ที่จะขอฟื้นฟูกิจการไว้เป็นพิเศษเฉพาะ ซึ่งทำให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและอาชีพของบุคคลที่จะขอฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้เพื่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือลูกหนี้ให้ได้รับโอกาสในการช่วยเหลือให้มีการจัดการหนี้ ภายใต้กฎหมายล้มละลายของประเทศไทยด้วย

Abstract

Rehabilitation process according to the bankruptcy law is considered as another option to honest people to help debtor who face the financial problems and they have the wherewithal to pay their debt with the creditor to have a chance in rehabilitation without going out of business or bankruptcy. It is like giving a chance for the debtor to start a new life, not become bankrupt. The rehabilitation of the debtor is considered beneficial to both creditor and debtor. This thesis aims to study the law of rehabilitation by studying the legal measures to provide for the rehabilitation of the commercial fishery. Study the Principles of Thailand rehabilitation law compare to rehabilitation law of the United Kingdom, the United States and the Republic of France.

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา อาชีพประมง³ ถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นแหล่งที่มาของรายได้ การว่าจ้างแรงงาน และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย ประเทศไทยถือเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในลำดับต้นของโลก โดยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวดสินค้ากุ้ง หมึก ปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง รวมทั้งผลิตภัณฑ์ทูน่าถือเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศได้เป็นอันดับต้นของประเทศ

เนื่องจากสหภาพยุโรป (European Union : EU) ได้ออกกฎระเบียบการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing Measures : IUU) มีที่มาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (UNCLOS) ข้อ 61 ที่ว่าด้วยการอนุรักษ์ และข้อ 62 ที่ว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน และจรรยาบรรณว่าด้วยการทำประมงอย่างรับผิดชอบ (FAOs Code of Conduct for Responsible Fisheries : CCRF) โดย IUU กำหนดให้ประเทศที่จะส่งออกสินค้าประมงที่จับจากทะเลไปยังสหภาพยุโรป ต้องจัดทำระบบป้องกัน ยับยั้งและจัดการทำประมงแบบ IUU และต้องมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำ (Catch Certificate) ประกอบการส่งออกสัตว์น้ำไปยังสหภาพยุโรปทุกครั้งเพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ได้มาจากการทำประมงผิดกฎหมายซึ่งกฎระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา เมื่อประเทศไทยมีการประมงที่ผิดกฎหมาย ทำให้สหภาพยุโรปมีประกาศแจ้งเตือน งดนำเข้าผลิตภัณฑ์ประมงจากไทย⁴ และได้มีความเห็นให้เบเลื่องประเทศไทย เนื่องจากผลการประเมินในการแก้ไขปัญหา

³ ประมง หมายถึง การประกอบอาชีพการเกษตรทางน้ำ เช่น การเลี้ยงสัตว์หรือพืชน้ำ การจับสัตว์น้ำ

⁴ สรุปรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการแก้ไขปัญหาการประมง IUU ของไทย .กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 2 กุมภาพันธ์ 2558.หน้า 1.

การประมง ผิดกฎหมาย หรือการประมงแบบ IUU ของไทยไม่สอดคล้องกับระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป ทำให้ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการเร่งด่วน ในการควบคุมการทำประมงของเรือประมงไทยโดยมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการประมง ผิดกฎหมาย จัดทำแผนการประมงทั้งระบบ โดยได้ดำเนินการควบคุมการทำประมงของเรือประมงไทย จัดวางระบบการออกใบรับรองการจับสัตว์น้ำ และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่เดิม และให้มีการจดทะเบียนเรือไทย และขอใบอนุญาตใช้เรือสำหรับการประมงในทะเล และต้องขอใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์

จากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการยกระดับประมงของประเทศไทยให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้สหภาพยุโรป (European Union : EU) ยอมรับ เห็นได้ว่าการแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายอย่างเร่งด่วนของรัฐบาลนั้น โดยการออกข้อกำหนดหลายอย่างในระยะเวลารวดเร็ว ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ได้รับผลกระทบหลายอย่าง ทำให้ต้องปรับตัวทั้งเรื่องการใช้เครื่องมือการทำประมงให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอุปกรณ์การจับสัตว์น้ำมีราคาแพง และการขอออกใบอนุญาตซึ่งต้องผ่านหลายขั้นตอนทำได้ยาก และการจ้างแรงงาน อีกทั้งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากมีผู้ประกอบอาชีพประมงอยู่เป็นจำนวนมาก และอุตสาหกรรมประมงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ กิจกรรมประมงถือเป็นรายได้สำคัญของประเทศ การที่รัฐบาลออกกฎหมายบังคับใช้อย่างเข้มงวด กรณีจึงเป็นปัญหาให้ผู้ดำเนินกิจการประมงต้องใช้ทุนสูงเพื่อให้ได้มาตรฐาน เช่นการขอใบอนุญาตทำการประมงให้ถูกต้องตามกฎหมาย เรือแต่ละลำต้องลงทุนเพิ่ม หากไม่มีการขอออกใบอนุญาตทำการประมง ก็จะไม่สามารถออกจับปลาได้ ทำให้เรือประมงที่ถูกต้องตามกฎหมายจึงลดน้อยลง หรือต้องหยุดการทำประมงไป ปัญหาที่ตามมาคือ การว่างงาน การขาดเสถียรภาพของรายได้ ทำให้ชาวประมงผู้ประกอบอาชีพขาดรายได้ ไม่มีปัจจัยเลี้ยงชีพและครอบครัว มีหนี้สินเกิดขึ้น ส่งผลให้ประชาชนต้องบริโภคอาหารทะเลแพง ประเทศไทยต้องนำเข้าสัตว์น้ำมาเพื่อการบริโภค และมีราคาสูงขึ้นทั้งยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และโรงงานน้ำแข็ง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้ประกอบอาชีพประมงต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อการลงทุน ทำให้เกิดภาระหนี้สิน ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ ทำให้เป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัวเข้าสู่สภาวะล้มละลาย จึงเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องช่วยเหลือ ประกอบอาชีพประมง

จากที่กล่าวมาข้างต้น กรณีจึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหามาตรการหรือกระบวนการที่เหมาะสมในการคุ้มครองในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว สมควรได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน

⁵ การทำการประมงพาณิชย์ (Commercial Fisheries) กล่าวคือไม่ใช่การประมงเพื่อยังชีพ ส่วนใหญ่ธุรกิจประมงแบบนี้จะผูกพันกับกองเรือประมงที่จับปลาโดยใช้อวนลาก เบ็ดราวทะเลลึก หรือ อวนลอย โดยทั่วไปเจ้าของเรือจะเป็นผู้ดำเนินการเอง สัตว์น้ำที่ได้จะขายทั้งในท้องถิ่นหรือตลาดค้าสัตว์น้ำ ในประมงพาณิชย์จึงประกอบไปด้วย "ประมงน้ำลึก" (Deep Sea Fisheries) คือ การจับปลาในระยะห่างจากฝั่งแต่ไม่เกินระยะ 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง และ "ประมงสากล" (Distant Water Fisheries) คือ การจับปลาในมหาสมุทรเป็นระยะทางไกลจากท่าเรือของประเทศนั้น ๆ

เพื่อให้ลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงมีโอกาสได้รับการฟื้นฟูกิจการและไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย เช่นเดียวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม⁶

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment) เป็นทฤษฎีของกฎหมายล้มละลายที่ปรากฏขึ้นตั้งแต่ในยุคของกฎหมายโรมัน ในยุคโรมันหลักกฎหมายล้มละลายมุ่งเน้นที่จะให้อำนาจเจ้าหน้าที่เรียกร้องบังคับชำระหนี้ โดยมีการนำโทษทางอาญามาใช้เพื่อการบริหารคดี เป็นการบังคับกับเนื้อตัวร่างกายของลูกหนี้เพื่อเป็นการลงโทษบรรดาลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่เจ้าหน้าที่ได้ และเป็นการกีดกันให้บุคคลที่มีหนี้สิน ล้นพ้นตัวออกจากสังคม

แนวคิดของกฎหมายล้มละลายตามทฤษฎีนี้จึงมุ่งเน้นเรื่องการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ได้มากที่สุดเพื่อนำมาชำระหนี้คืนเจ้าหน้าที่ ทฤษฎีนี้ปรากฏในกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษใน ยุคแรก ซึ่งเห็นว่าบุคคลล้มละลายมีฐานะเสมือนเป็นจำเลยที่มีความผิดกึ่งอาญา แนวคิดในสมัยนั้นจึงยินยอมให้เฉพาะเจ้าหน้าที่เท่านั้น ที่มีสิทธิเริ่มต้นคดี โดยยังไม่มียกเว้นข้อบัญญัติที่จะให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน หลังสิ้นสุดกระบวนการล้มละลายได้ นอกจากนี้กฎหมายล้มละลายในยุคแรกของทั้งสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศไทย ก็ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีนี้เช่นเดียวกัน

2. ทฤษฎีการให้โอกาส ทฤษฎีนี้เกิดจากแนวคิดที่คำนึงถึงผลร้ายจากการที่ลูกหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย โดยลูกหนี้ต้องถูกจำกัดเสรีภาพและสิทธิในการทำนิติกรรมต่างๆ อันเป็นมาตรการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้สร้างภาระหนี้สินเพิ่มเติม ลูกหนี้ต้องถูกยึดทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ เป็นแนวคิดให้อภัยลูกหนี้ (Forgiveness) เพื่อให้โอกาสลูกหนี้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ (Fresh Start) มุ่งหมายที่จะหาทางให้เจ้าหน้าที่ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้มากที่สุด และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่สุจริตให้หลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายด้วย

3. แนวคิดในเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้ (Rehabilitation or Fresh Start)

เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำและถดถอย มีบุคคลที่ได้รับผลกระทบในด้านปัญหาทางการเงินอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้ (Rehabilitation of Fresh Start) ที่ให้ลูกหนี้ได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ เป็นหลักการที่สำคัญที่สุดของกฎหมายล้มละลายในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในแนวความคิดเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้ (Rehabilitation or Fresh Start) ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายล้มละลายใน 3 หลักการใหญ่ๆ คือ

1. การกำหนดการครอบงอมของกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (Estate)
2. การอนุญาตให้ทรัพย์สินบางประเภทเป็นข้อยกเว้นไม่ตกเป็นกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ที่จะนำมาแบ่ง (Exemption)
3. การอนุญาตให้ลูกหนี้ปลดปล่อยจากบรรดาเจ้าหนี้ (Discharge) เมื่อผ่านกระบวนการล้มละลายแล้ว

⁶ ธุรกิจ SMEs หมายถึง ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลางที่ดำเนินกิจกรรมทางด้านการผลิต การค้าปลีกหรือค้าส่ง และการให้บริการ เป็น ธุรกิจที่เป็นอิสระมีเอกชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยเจ้าของเอง ไม่เป็นเครื่องมือของธุรกิจใดไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่น มีต้นทุนในการดำเนินงานต่ำและมีพนักงานจำนวนไม่มากตามกฎหมาย

แนวความคิดเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้ถือเป็นแนวความคิดหลักในกฎหมายล้มละลาย ดังนั้น บทบัญญัติในกฎหมายจึงมีลักษณะที่เอื้ออำนวยและให้โอกาสลูกหนี้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยหลังจาก ที่ลูกหนี้ได้ละทิ้งทรัพย์สินทั้งหมดแก่ Trustee เพื่อที่จะนำทรัพย์สินนั้นมาจัดสรรแบ่งชำระให้แก่บรรดา เจ้าหนี้ทั้งหลายแล้ว ลูกหนี้มีโอกาสในการเริ่มต้นทำสิ่งอื่นตามหลักการฟื้นฟูลูกหนี้ถือว่าการเริ่มต้น ใหม่ทางการเงินหลังจากที่ได้จัดการกับกองทรัพย์สินแล้ว และได้จัดการกับหนี้ทั้งหมดด้วย ซึ่งเหตุผลหลัก ในการช่วยเหลือสถานะทางการเงินของลูกหนี้ในพระราชบัญญัติล้มละลายนี้จัดว่าเป็นทฤษฎีทางศีลธรรม หนึ่งของกฎธรรมชาติ เมื่อพิจารณาถึงประวัติศาสตร์ของกฎหมายล้มละลายนั้นพิสูจน์ให้เห็นถึงเหตุผลทาง ศีลธรรมที่จะช่วยเหลือลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ คือ เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะที่ถูกบีบ บังคับทางการเงินซึ่งเหตุผลทางศีลธรรมของหลักการฟื้นฟูลูกหนี้ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของความ ยุติธรรมในการแบ่งสรรทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับภาระกระทำของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้ด้วย โดย หลักการฟื้นฟูลูกหนี้ที่มุ่งที่จะคุ้มครองลูกหนี้ที่สุจริตในการที่จะให้เขากลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่โดยหลุดพ้น จากหนี้เดิม

3. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

การส่งเสริมกิจการ SMEs นั้น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จะทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SMEs ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนตามที่ระบุใน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ได้แก่ ส่วนราชการ หน่วยงานของ รัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์การเอกชน โดยกิจการ SMEs ที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมให้การสนับสนุนและส่งเสริม จะครอบคลุมเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกิจการผลิต สินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก⁷ หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจา นุเบกษา ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มาตรา 3 ได้นิยาม ความหมายของวิสาหกิจไว้ โดยความหมายของแต่ละกิจการ มีดังนี้

“กิจการผลิตสินค้า” (Production Sector) หมายความว่าครอบคลุมถึง การผลิตที่เป็นลักษณะ ของการประกอบการอุตสาหกรรมทุกประเภท โดยความหมายที่เป็นสากลของการผลิตก็คือ การเปลี่ยนรูป วัสดุให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล หรือเคมีภัณฑ์ โดยไม่คำนึงว่างานนั้นทำโดยเครื่องจักร หรือด้วยมือ ทั้งนี้กิจการผลิตสินค้าในที่นี้รวมถึงการแปรรูปผลิตผลการเกษตรอย่างง่ายที่มีลักษณะเป็นการ อุตสาหกรรม การผลิตที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจชุมชน⁸ และการผลิตที่เป็นการประกอบอุตสาหกรรมใน คริวเรือนด้วย

“กิจการบริการ” (Service Sector) หมายความว่าครอบคลุมถึง การศึกษา การสุขภาพ การ บันเทิง การขนส่ง การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ การโรงแรมและหอพัก การภัตตาคาร การขายอาหาร

⁷ นิยามวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543. มาตรา 3.

⁸ วิสาหกิจชุมชน คือ กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่ มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

การขายเครื่องดื่มของมึนเมาและร้านอาหาร การให้บริการเช่าสิ่งบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ การให้บริการส่วนบุคคล บริการในครัวเรือน บริการที่ให้กับธุรกิจ การซ่อมแซมทุกชนิดและการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

“กิจการค้าส่งและค้าปลีก” (Trading Sector) / (Retailing) หมายถึง การให้บริการเกี่ยวกับการค้า โดยการค้าส่ง หมายถึง การขายสินค้าใหม่และสินค้าใช้แล้วให้แก่ผู้ค้าปลีก ผู้ใช้ในงานอุตสาหกรรม งานพาณิชย์กรรม สถาบัน ผู้ใช้ในงานวิชาชีพ และรวมทั้งการขายให้แก่ผู้ค้าส่งด้วยตนเอง ส่วนการค้าปลีก หมายถึง การขายโดยไม่มี การเปลี่ยนรูปสินค้า ทั้งสินค้าใหม่และสินค้าใช้แล้วให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อการบริโภคหรือการใช้ประโยชน์เฉพาะส่วนบุคคลในครัวเรือน การค้าในที่นี้มีความหมายรวมถึง การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการซื้อขาย สถานีบริการน้ำมัน และสหกรณ์ผู้บริโภค⁹

3.2 กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2545

กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2545 ได้คำนิยามหรือความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม : SMEs¹⁰ (Small and Medium Enterprises) โดยใช้หลักเกณฑ์ของการจ้างงาน (จำนวนคนงาน) หรือมูลค่าทรัพย์สินถาวรอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ดังนี้

- 1) อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือ มีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท
- 2) อุตสาหกรรมขนาดกลาง ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงานมากกว่า 50 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 200 คน หรือมีทรัพย์สินถาวรมากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท
- 3) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงานมากกว่า 200 คนขึ้นไป หรือมีทรัพย์สินถาวรตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

3.3 พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 เป็นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) ด้วยมีการเพิ่มบทนิยามประเภทของลูกหนี้ให้ครอบคลุมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้โอกาสลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่จดทะเบียนกับหน่วยงานอื่นของรัฐขอเข้ารับการฟื้นฟูกิจการได้เช่นเดียวกับบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด และได้กำหนดหลักเกณฑ์การขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้

⁹ กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. พ.ศ.2545. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 93 ก หน้า 17 วันที่ 20 กันยายน. 2545.

¹⁰ นิยามวิสาหกิจ SMEs ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545

กรณีลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา นั้นต้องประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อมมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าสองล้านบาท และต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการของลูกหนี้ และลูกหนี้ต้องมีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงขอให้ฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้¹¹

4. บทวิเคราะห์

4.1 กิจการที่จัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามความหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 เป็นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยลูกหนี้ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการให้คำนิยามไว้ใน มาตรา 90/91 ว่า “ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ตามกฎหมายว่าด้วยการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่จะทะเบียนกับหน่วยงานอื่นของรัฐ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มาตรา 3 ได้ให้นิยามของคำว่า “วิสาหกิจ” ไว้ว่า หมายถึงกิจการผลิตสินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา จากความหมายของ คำว่า “วิสาหกิจ” ข้างต้นนั้น จะเห็นว่าไม่รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพประมงรวมอยู่ด้วย และเมื่อได้ศึกษา คำว่า “กิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา” แล้วนั้น พบว่ากิจการอื่นไม่รวมถึง ผู้ประกอบกิจการประมง เช่นเดียวกัน เมื่อได้พิจารณาความหมายของคำว่า “วิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มาตรา 3 แล้ว กิจการประมงจึงไม่ใช่ลูกหนี้ที่สามารถยื่นขอฟื้นฟูกิจการได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2559 เพราะกิจการประมงไม่ใช่ลูกหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา มาตรา 90/91 ประกอบพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มาตรา 3

อาชีพประมงถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นแหล่งที่มาของรายได้ การว่างงาน และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย ในปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของประมงไว้โดยเฉพาะ ทำให้ผู้ประกอบการประมง ไม่สามารถยื่นขอฟื้นฟูกิจการได้

จากการศึกษากิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่าในอดีตกิจการดังกล่าว ไม่สามารถยื่นขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นเดียวกับกิจการประมง เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติกฎหมายบัญญัติ ไว้ให้สิทธิไว้ แต่เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน และประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว ดังนั้น เพื่อให้ลูกหนี้

¹¹พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559. มาตรา 90/92.

ซึ่งไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้มีโอกาสได้รับการฟื้นฟูกิจการและไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลายหากมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2559 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งจากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้ประกอบอาชีพของประมงไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากและประสบปัญหาในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเช่นเดียวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอดีต ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพ ประมงจึงควรได้รับโอกาสในการฟื้นฟูกิจการเช่นเดียวกับการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 3 โดยเพิ่มกิจการประมงไว้ในความหมายของกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอาชีพประมงที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ทั้งนี้ โดยให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเพิ่มเติมกิจการประมงไว้ในกิจการอื่นด้วย

4.2 การจดทะเบียนพาณิชย์ของการฟื้นฟูของกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับหลักเกณฑ์การฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมง

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559 มาตรา 90/91 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้ โดยกำหนดให้ลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อมตามกฎหมายต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานอื่นของรัฐ ลูกหนี้จึงสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ดังนั้นผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบบุคคลธรรมดาหรือแบบนิติบุคคล เช่นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือบริษัทจำกัด การประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์ ตามกฎหมายเพื่อเป็นหลักฐานทางการค้าว่าประกอบธุรกิจนั้นอยู่

จากการศึกษาการฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมงของสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ ผู้ประกอบกิจการประมงเชิงพาณิชย์นั้นต้องมีการออกใบอนุญาตทำประมงและอาหารทะเล เช่น ใบอนุญาตของทะเลแบริ่ง ใบอนุญาตของแคริบเบียน เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้สามารถทำการประมงเชิงพาณิชย์ ในเขตพื้นที่ที่ขอใบอนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบังคับให้ต้องมีการจดทะเบียนพาณิชย์ เช่นเดียวกับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยอีก

และเมื่อทำการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงไว้ ซึ่งกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ เปิดโอกาสให้บุคคลธรรมดาไม่จำเป็นต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้นที่จะขอเข้าฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ โดยยื่นคำร้องขอต้องแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว ก็ร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการได้

กฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงไว้ อย่างไรก็ตามลูกหนี้ที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับ การฟื้นฟูกิจการได้นั้น ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ เกษตรกร และนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน โดยกิจการของบุคคลธรรมดาทั้งสามประเภทนี้สามารถร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกิจการที่เป็น

เพียงนิติบุคคลเท่านั้น เป็นการขอฟื้นฟูของผู้ประกอบการ ซึ่งการฟื้นฟูกิจการ เป็นกระบวนการหลังจากที่ ลูกหนี้มีหนี้สินล้มพันตัวแล้ว ต้องปรากฏว่าลูกหนี้เป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีประมงอยู่ 2 ประเภท คือประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ ซึ่งในการ ประกอบกิจการประมงนั้น ประมงพื้นบ้านต้องมีการจดทะเบียนเรือไทย ส่วนประมงพาณิชย์ ต้องมีการจดทะเบียนเรือไทยและออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของ พระราชกำหนด ประมง พ.ศ. 2558 ผู้เขียนเห็นว่า การฟื้นฟูกิจการนั้นควรเป็นประมงพาณิชย์ เนื่องจาก ไม่ใช่การประมง เพื่อยังชีพ ส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจประมง ทั้งนี้ขั้นตอนการขอใบอนุญาต ทำการประมงพาณิชย์ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่พระราชกำหนดประมง พ.ศ. 2558 มาตรา 36 กำหนดไว้ ผู้ประกอบอาชีพ ประมงพาณิชย์จึงจะประกอบการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำเพื่อการค้าได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าควรนำกฎหมายฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา มาใช้ บังคับกับการฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมงในประเทศไทย กล่าวคือ ผู้ประกอบ อาชีพประมง เชิงพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกาใช้หลักฐานเพียงใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์เท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องไป จดทะเบียนพาณิชย์ดังเช่นการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ ประเทศไทย ซึ่งผู้เขียน เห็นว่าหากผู้ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ในประเทศไทยต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์เช่นเดียวกับวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมจะทำให้เกิดความยุ่งยากและเกิดความซ้ำซ้อน เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพประมง ต้องไปขอใบอนุญาตทำการประมง ซึ่งมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขตาม พระราชกำหนดประมง พ.ศ. 2558 กำหนดไว้โดยเฉพาะอยู่แล้ว หากจะต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์อีก จะทำให้ไม่ทันต่อการช่วยเหลือ ผู้ประกอบอาชีพประมงที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ

4.3 การกำหนดจำนวนหนี้ของการฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมงกับการฟื้นฟูของกิจการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2559 มาตรา 90/92 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การ ขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้ กรณีลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องประกอบธุรกิจ ที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ซึ่งมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท และต้องเป็น หนี้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการของลูกหนี้ และลูกหนี้ต้องมีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ จึงขอให้ฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้

จากการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา พบว่าได้กำหนดกระบวนการ ฟื้นฟู กิจการของผู้ประกอบอาชีพประมงไว้ในหมวดที่ 12 ใน section 101 (19A) โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ การฟื้นฟูกิจการไว้เฉพาะลูกหนี้ที่เป็นครอบครัวชาวประมงที่มีรายได้ประจำปี โดยต้องมีรายได้ที่แน่นอน สม่ำเสมอที่จะนำมาชำระหนี้ให้ได้ตามแผน ต้องมีวัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้เพื่อให้แน่ใจว่า ลูกหนี้มี รายได้ประจำปี ลูกหนี้ที่มีเสถียรภาพและมีรายได้สม่ำเสมอเพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ ตามแผนได้ และมีการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะขอฟื้นฟูกิจการได้โดยต้องบุคคลธรรมดาหรือคู่สมรสและ คู่สมรสร่วมใน การทำประมงพาณิชย์จำนวนหนี้ทั้งหมด (มีหลักประกันและไม่มีหลักประกัน) ของ การดำเนินการจะต้อง ไม่เกิน 1,924,550 เหรียญ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนหนี้ทั้งหมด ที่มีการกำหนดไว้ในวันที่ ยื่นฟ้อง

ผู้เขียนเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา มีการบัญญัติการฟื้นฟูกิจการของครอบครัวชาวประมงซึ่งมีรายได้ประจำปีไว้ และมีการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะขอฟื้นฟูกิจการไว้โดยต้องมีจำนวนหนี้ทั้งหมดของการดำเนินกิจการประมงพาณิชย์ จำนวนต้องไม่เกิน 1,924,550 เหรียญ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนหนี้ทั้งหมดที่มีการกำหนดไว้ในวันที่ยื่นฟ้อง ผู้เขียนเห็นว่า ไม่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้กับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงในประเทศไทยเนื่องจาก การคิดคำนวณจำนวนหนี้คิดลำบาก และมีความยุ่งยาก เมื่อประมงเป็นบุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับ คดีล้มละลาย ดังนั้นก็ควรจะกำหนดให้มีเพดานหนี้เช่นเดียวกับคดีล้มละลาย คือไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท

และเมื่อทำการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ ไม่ได้มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับจำนวนหนี้ในการขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงไว้ กฎหมายฟื้นฟูกิจการ ของประเทศอังกฤษลูกหนี้ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด และบุคคลธรรมดา สามารถร้องขอได้การจัดการหนี้สินด้วยความสมัครใจ (Voluntary Arrangement) การยื่นคำร้องขอ ต้องแสดงให้เห็นศาลเห็นว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) โดย ต้องพิจารณาถึง การที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้สินทั้งปวงได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และพิจารณามูลค่าของทรัพย์สินของลูกหนี้ว่าน้อยกว่าหนี้สินของลูกหนี้หรือไม่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอน และที่จะเกิดขึ้นในภายหน้าประกอบด้วย หากครบหลักเกณฑ์ จึงขอฟื้นฟูกิจการได้

ผู้เขียนเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ ไม่มีการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะขอฟื้นฟูกิจการไว้ เพียงแต่หากศาลเห็นว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวก็สามารถขอฟื้นฟูกิจการได้ซึ่งเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้กับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงในประเทศไทย เนื่องจากการฟื้นฟูกิจการมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก หากลูกหนี้มีหนี้จำนวนไม่มากจะมาขอเข้าฟื้นฟูกิจการ อาจทำให้ ไม่คุ้มค่าต่อการฟื้นฟูกิจการ

เช่นเดียวกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนหนี้ในการขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งประกอบอาชีพประมงไว้ ลูกหนี้ที่มีคุณสมบัติ ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ เกษตรกร และนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน โดยกิจการของบุคคลธรรมดาทั้งสามประเภทนี้สามารถร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกิจการที่เป็นเพียงนิติบุคคลเท่านั้น ซึ่งกระบวนการหลังจากที่ลูกหนี้มีหนี้สิน ล้นพ้นตัว โดยการฟื้นฟูกิจการนั้นใช้สำหรับกรณีกิจการของลูกหนี้มีโอกาสที่จะฟื้นฟูได้ และไม่ได้กำหนดจำนวนหนี้ที่บุคคลธรรมดาจะร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการไว้ เพียงแต่หากลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงิน และลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ลูกหนี้จึงมีสิทธิร้องขอให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของตนได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งดำเนินการฟื้นฟูกิจการของตน ซึ่งก่อให้เกิดผลดีแก่ลูกหนี้เป็นการเปิดโอกาสให้หลุดพ้นจากภาระแห่งหนี้ และมีโอกาสเริ่มต้นใหม่

ผู้เขียนเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่มีการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะขอฟื้นฟูกิจการไว้ เพียงแต่หากลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงิน และลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ลูกหนี้ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ลูกหนี้จึงมีสิทธิร้องขอให้ดำเนินกระบวนการฟื้นฟูกิจการของตนได้ ซึ่งเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสมกับการนำมาปรับใช้กับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงในประเทศไทยเนื่องจากการ ฟื้นฟูกิจการ

กิจการมีขึ้นตอนที่ยุ่งยาก หากลูกหนี้มีหนี้จำนวนไม่มากจะมาขอเข้าฟื้นฟูกิจการ อาจทำให้ ไม่คุ้มค่าต่อการฟื้นฟูกิจการ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ผู้ประกอบอาชีพประมงจึงมีอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในลำดับต้นของโลก ซึ่งถือเป็นแหล่งรายได้หลัก ของประเทศ อาชีพประมงจึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย รายได้ของผู้ประกอบอาชีพประมงขึ้นอยู่กับปัจจัยทางธรรมชาติ โดยขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของลมมรสุม ความเค็ม และออกซิเจน การหมุนเวียนของกระแสน้ำ ทำให้อาชีพประมงไม่สามารถหารายได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากช่วงปลาย เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม เป็นช่วงลมมรสุม ทะเลมีคลื่นลมแรง และฝนตกทั่วพื้นที่ เรือประมงไม่สามารถออกหาปลาได้ เรือประมงต้องงดการออกเรือชั่วคราว จึงขาดรายได้ในช่วงที่ไม่ได้ ออกเรือในช่วงฤดูมรสุม

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าควรนำหลักเกณฑ์การฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม และการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาในเรื่องการกำหนดจำนวนหนี้มาใช้บังคับกับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงพาณิชย์ของประเทศไทย อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่า การกำหนด จำนวนหนี้ ตามการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งกำหนดจำนวนหนี้ไว้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ผู้เขียนเห็นว่าเป็นจำนวนหนี้ขั้นต่ำที่สูงเกินไป เนื่องจากไม่สอดคล้องกับอาชีพประมงพาณิชย์ ซึ่งรายได้ของอาชีพประมงไม่สามารถหารายได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีเหตุจากปัจจัยธรรมชาติ เช่น ช่วงลมมรสุม เรือประมงไม่สามารถออกหาปลาได้ ต้องงดการออกเรือชั่วคราว จึงไม่สามารถหารายได้ ได้ในช่วงหยุดพัก ระยะเวลาดังกล่าว แตกต่างกับการประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพราะธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นรายได้จากกิจการที่ทำเป็นรายได้ที่แน่นอนและคาดเดาได้โดยเทียบจากรายได้ปีก่อน ๆ การผลิตสินค้าแน่นอน ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดจำนวนหนี้ให้เหมาะสมกับรายได้ของกิจการประมง โดยกำหนดให้มีหนี้ขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท เพื่อให้ลูกหนี้ที่ประกอบ อาชีพประมงมีโอกาสดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ลูกหนี้ผู้ประกอบการอาชีพประมงมากขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ผู้ประกอบการอาชีพประมงอย่างแท้จริงหากมีช่องทางที่จะ ฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งอาจส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของไทย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากที่มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการกฎหมายล้มละลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งของประเทศไทยและในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสาธารณรัฐฝรั่งเศส แล้วนั้นเห็นได้ว่าในอดีตเริ่มจากแนวคิดที่ว่ากฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่เป็นบทลงโทษ (Punishment) ลูกหนี้ บังคับกับเนื้อตัวร่างกายของลูกหนี้เพื่อเป็นการลงโทษบรรดาลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ได้ และเป็นการกีดกันให้บุคคลที่มีหนี้สินล้มล้างตัวออกจากสังคม ต่างจากกฎหมายล้มละลายในปัจจุบันที่นำแนวคิดให้อภัยลูกหนี้ (Forgiveness) เพื่อให้โอกาสลูกหนี้ในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ (Fresh Start) มุ่งหมายที่จะหาทางให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้มากที่สุด และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่สุจริตให้หลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายด้วย เนื่องจาก

สภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ตกต่ำและถดถอยมีบุคคลที่ได้รับผลกระทบในด้านปัญหาทางการเงินอยู่จำนวนมาก จึงทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องการฟื้นฟูลูกหนี้ (Rehabilitation or Fresh Start) ที่ให้ลูกหนี้ได้เริ่มต้นชีวิตใหม่

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 เป็นบทคุ้มครองในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อาจประสบปัญหา ขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว สมควรได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการและไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งเดิมลูกหนี้กลุ่มนี้ไม่อยู่ในข่ายที่จะฟื้นฟูกิจการได้ แต่ปัจจุบันผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีเป็นจำนวนมากและประสบปัญหาทางการเงินทำให้ต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ สำหรับอาชีพประมงถือว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ผู้ประกอบอาชีพประมงมีจำนวนมากในประเทศไทย อีกทั้งประมงยังประสบปัญหาจากนโยบายการแก้ไขการประมงผิดกฎหมายของรัฐบาลอย่างเข้มงวด ทำให้ชาวประมงต้องประกอบกิจการประมงให้ชอบด้วยกฎหมาย จึงเกิดปัญหาหนี้สินตามมา ไม่สามารถชำระหนี้ได้ แต่กิจการประมงไม่อยู่ในประเภทธุรกิจตามความหมายของ “วิสาหกิจ” ที่ต้องเป็นกิจการประเภทการผลิต การบริการ การค้าส่ง และการค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ของการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงจึงไม่อาจร้องขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ จึงทำให้ถูกผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ตลอดจนคำพิพากษาให้กลายเป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทย

ตามกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่จดทะเบียนกับหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกาในบทที่ 12 แล้วพบว่าสหรัฐอเมริกานั้นเปิดโอกาสให้ครอบครัวชาวประมงยื่นฟื้นฟูกิจการของตนเองได้ แม้เป็นเพียงบุคคลธรรมดา โดยมีเงื่อนไขเพียงว่าต้องมีรายได้ประจำจากการประกอบประมงพาณิชย์เท่านั้น ส่วนกฎหมายของประเทศอังกฤษแล้วลูกหนี้ที่มีสิทธิ์จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ลูกหนี้สามารถขอให้ฟื้นฟูกิจการได้โดยสมัครใจ เพื่อได้จัดการหนี้สินและเริ่มต้นชีวิตใหม่ และส่วนในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสลูกหนี้ที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าขาย ช่างฝีมือ เกษตรกร และนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนโดยกิจการของบุคคลธรรมดาทั้งสามข้างต้นประเภทนี้สามารถร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกิจการที่เป็นเพียงนิติบุคคลเท่านั้นซึ่งเปิดกว้างกว่ากฎหมายล้มละลายของไทย

เพื่อลดผลกระทบของปัญหาเห็นควรเพิ่มเติมความหมายของประเภทธุรกิจที่จัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 เพื่อให้โอกาสลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงสามารถร้องขอฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ

เพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงไว้เป็นบทเฉพาะจากการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการจัดให้มีการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงมาแล้ว เห็นควรเสนอแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

5.2.1 เพิ่มเติมกิจการประมงให้รวมอยู่ในความหมายของวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 มาตรา 3 โดยกำหนดให้เป็น “กิจการอื่น” ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

จากการวิเคราะห์การขอฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมง พบว่ากิจการประมงไม่อยู่ในความหมายของวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ทำให้ไม่ได้รับการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพของประมงในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากและประสบปัญหาในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเช่นเดียวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอดีต ดังนั้นผู้ประกอบการอาชีพประมงจึงควรได้รับโอกาสในการฟื้นฟูกิจการเช่นเดียวกับการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยให้เพิ่มเติมกิจการประมงให้รวมอยู่ในความหมายของวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2543 มาตรา 3 โดยกำหนดให้เป็น “กิจการอื่น” ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2559 ได้ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หากลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงฟื้นฟูกิจการสำเร็จ เจ้าหนี้ในประเทศไทยก็จะได้รับประโยชน์จากการฟื้นฟูกิจการด้วย จึงเป็นการช่วยเศรษฐกิจของประเทศอย่างแท้จริง

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้เพิ่มเติมกิจการประมงให้อยู่ในความหมายของวิสาหกิจที่จะขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ โดยให้อยู่ในคำว่า “กิจการอื่น” ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้กิจการอื่นมีความหมายครอบคลุมไปถึงอาชีพประมงโดยให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

5.2.2 ให้กิจการประมงพาณิชย์ได้รับยกเว้นไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนพาณิชย์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงเช่นเดียวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยให้มีใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แทน

จากการวิเคราะห์การขอฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมง พบว่าปัจจุบันการประกอบอาชีพประมงเชิงพาณิชย์ อยู่ภายใต้บังคับของพระราชกำหนดประมง พ.ศ. 2558 มาตรา 36 กำหนดให้ผู้ที่ทำการประมงพาณิชย์ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ จึงจะทำการประมงได้ ซึ่งการขอใบอนุญาตทำการประมงมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขตามพระราชกำหนดประมงโดยเฉพาะ หากผู้ประกอบการอาชีพประมงในประเทศไทยต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์เช่นเดียวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะทำให้เกิดความยุ่งยากและเกิดความซ้ำซ้อน และการออกใบอนุญาตทำประมงดังกล่าวทำให้เชื่อได้ว่าลูกหนี้นั้น

ประกอบอาชีพประมงเป็นที่แน่นอน จึงไม่ต้องมีการขอจดทะเบียนพาณิชย์เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การขอ
ฟื้นฟูกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้เพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงไว้เป็น บท
เฉพาะจากการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9)
ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 ในส่วนเกี่ยวกับให้ได้รับยกเว้นไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน
พาณิชย์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมง แต่ให้มีใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แทน โดยต้อง
มีใบอนุญาตทำประมงพาณิชย์ก่อนจึงจะขอฟื้นฟูกิจการได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพ
ประมงให้ได้รับการฟื้นฟูกิจการ

**5.2.3 ให้กำหนดจำนวนหนี้ชั้นต่ำที่จะร้องขอฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงไว้เป็นบท
เฉพาะจากการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม**

จากการวิเคราะห์การขอฟื้นฟูกิจการของผู้ประกอบอาชีพประมง พบว่าการกำหนดจำนวนหนี้
ที่จะขอฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาทนั้นเป็นจำนวนหนี้ชั้น
ต่ำที่สูงเกินไป เนื่องจากไม่สอดคล้องกับรายได้จากการประกอบอาชีพประมง เนื่องจากการกิจการประมง
กิจการประมงนั้นรายได้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ ไม่สามารถหารายได้ตลอดทั้งปี และไม่สามารถกำหนด
ได้ว่าจะมีรายได้เท่าไรในแต่ละปีไม่เหมือนกับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอื่น จึงควรต้อง
กำหนดจำนวนหนี้ให้เหมาะสมกับรายได้ของกิจการประมง เพื่อให้ลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงมีโอกาส
ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้กำหนดจำนวนหนี้ชั้นต่ำที่จะร้องขอฟื้นฟูกิจการของอาชีพประมงไว้เป็น
บทเฉพาะจากการฟื้นฟูกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่
9) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2559 หมวด 3/2 โดยกำหนดให้มีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท
ตามกฎหมายล้มละลาย เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพประมงถือเป็นบุคคลธรรมดาเช่นเดียวกันกับลูกหนี้ใน
คดีล้มละลาย เพื่อให้เหมาะสมกับรายได้จากการประกอบอาชีพประมง

หากมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ย่อมทำให้ผู้ประกอบอาชีพ
ประมงได้รับการฟื้นฟูกิจการ เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่ประกอบอาชีพประมงที่ประสบปัญหาทาง
การเงินชั่วคราวให้ได้รับการฟื้นฟูกิจการ และไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย หากมีช่องทางที่จะฟื้นฟู
กิจการได้ ซึ่งส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของไทย